

Co-funded by
the European Union
Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ENGELLİLER İÇİN SOSYAL HAK REHBERİ

ViED

CLIP2

TOPLUM TEMELLİ YEREL
İNİŞİYATİFLER PROJESİ

☎ 0542 819 99 56

☎ 0432 216 16 65

✉ vied-vied@hotmail.com

📍 Şerefiye Mh. Maraşal Fevzi Çakmak Cd. Demirciler Sk.

Yusuf İş Merkezi Kat: 5 İpekyolu / VAN

🌐 www.vanisitmeengellilerderneği.org.tr

Birleşmiş Milletler Mülteciler
Yüksek Komiserliği -
Mültecilerin Hukuki Statüsüne
İlişkin Sözleşme'sine bu
bağlantıdan ulaşabilirsiniz.

Bu yayın, Federal Alman Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı (BMZ) ve Avrupa Birliği'nin İnsani Yardım Kurumu (ECHO) ortak finansmanı ile yürütülen "Toplum Temelli Yerel İnişyatifler Projesi (CLIP 2)" kapsamında hazırlanmıştır. İçeriği, Avrupa Birliği'nin maddi desteğiyle yürütülen insani yardım faaliyetlerini kapsamaktadır ve görevlendiren kurumların görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

ENGELLİLER İÇİN
SOSYAL HAK
REHBERİ

ÖNSÖZ

Engelli kişiler de onur ve değer bakımından diğer insanlarla eşittir. Ancak haklara erişim ve kullanma konusunda sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu kitapçık İşitme Engelli STK'ları Birlikte Projesi Avrupa Birliği desteği ile AB Başkanlığı tarafından Sivil Toplum Destek Programının İkinci Dönemi kapsamında yürütülmektedir. Programın Sözleşme Makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

VİED Engellilerin haklarını öğrenerek güçlenmeleri ve toplumsal hayata katılımlarının kolaylaştırılmasını hedeflenmektedir. Bu rehber engelliler ve yakınlarını hizmet alma konusunda nerele-
re nasıl başvuracaklarına dair bilgiler içermektedir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ENGELLİLERİN HAKLARINA İLİŞKİN SÖZLEŞMESİ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin devamında yer alan 9 Aralık 1975 tarihli **"ENGELLİ HAKLARI BİLDİRİSİNDE"** şu hususlar kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin devamında yer alan 9 Aralık 1975 tarihli **"ENGELLİ HAKLARI BİLDİRİSİNDE"** şu hususlar kabul edilmiştir: Engelli kişilerin topluma üretken bireyler olarak katılmaları ayrıca toplumda engellilere karşı yükümlülükleri belirtilmiştir. Buna göre Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 3447 numaralı 13 maddelik bildirisi şunlardır:

1. Kişinin ya da sosyal yaşantısında kendi kendine yapması gereken işleri bedeni ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlara ENGELLİ denir.
2. Engelli kişiler, bu beyannamede ileri sürülen haklardan yararlanacaklardır. Bu haklar engelli kişinin ya da ailesinin sahip olduğu (ırk-renk-cinsiyet-dil-din-siyasi ve diğer fikirler-milliyet- ya da sosyal köken-varlık ve doğum) gibi konularda hiçbir ayrıcalık gözetilmeden dünyadaki bütün engelli kişilere tanınmıştır.
3. Engelli kişinin onuruna saygı gösterilmesi en doğal hakkıdır. Engelli kişilerin engellilik ve noksanlıklarının nedeni, durumu ve ciddiyeti ne olursa olsun, aynı yaştaki engelli olmayan arkadaşlarının sahip oldukları düzgün yaşam koşullarına sahip olmak haklarıdır.
4. Engelli kişiler aynen medeni ve siyasi haklara sahiptirler. Akıl hastalıklarının hakları bildirisinin yedinci maddesinde bu hakların sınırlandırılması ya da kaldırılması ile ilgili hükümler ayrıca bildirilmiştir.
5. Engelli kişilerin kendi kendilerine yeterli olmalarını sağlayan önlemler alınmalıdır.
6. Engelli kişiler (Tıbbi-Psikolojik-Fonksiyonel) tedavi haklarına sahiptirler. Protez, ortopedik uygulamalar, tıbbi ve sosyal rehabilitasyon çalışmaları, eğitim ve mesleki eğitim, staj ve rehabilitasyon, yardım dayanışma, plasman hizmetleri, engelli kişilerin becerileri hızlandıracak diğer bütün faaliyetler bu maddenin kapsamına

dahildir.

7. Engelli kişiler ekonomik ve sosyal haklara düzgün hayat standardı hakkına sahiptirler. Ayrıca yeteneklerine göre bir iş sağlamak yararlı, verimli ve karlı bir işe girişmek veya bir ticaret birliğine üye olmak gibi haklara sahiptirler.

8. Ekonomik ve sosyal planlamaların bütün evrelerinde engelliler, özel ihtiyaçlarının daima düşünülmesi ve gerçekleştirilmesi gereken kişiler olarak nitelendirilmelidir.

9. Engelli kişiler aileleriyle veya evlat edinen kişilerle birlikte yaşama ve her türlü sosyal, yapıcı ve eğlendirici faaliyete katılma hakkına sahiptirler. Hiçbir engelli kişi, ikamet ettiği çevre itibariyle durumu veya gelişmesi için gerekli isteklerinde başka bir ayrıcalığa tabi tutulmaz. Eğer bir engellinin muhakkak bir müessesede veya çevrede kalması gerekiyorsa o zaman bu çevrenin mümkün olduğu kadar yakın olması gerekir.

10. Engelli kişiler her türlü istismarda, ayırımcı, kötüye kullanılabilir ve haysiyet kırıcı davranışlarda yasa ile korunmalıdır.

11. Engelli kişiler gerektiğinde varlıklarının ya da mallarının korunması için yeterli yasalarla yardım sağlamaya muktedir olabilmelidirler. Eğer “Adli” durum kendi aleyhlerine gelişirse o zaman bu kişinin beden ve zeka durumu tam olarak dikkate alınmalıdır.

12. Engelli kişilerin haklarıyla ilgili her konuda, her zaman kendilerine ait kuruluşlarla istişarede bulunabilmelidirler.

13. Bu beyannamede yazılı haklar, mümkün olan her vasıta ile engelli kişilere ve ailelerine tam olarak duyurulmalıdır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun “ Çocuk Hakları Bildirisi'nin” 20 Kasım 1959 tarihinde kabul ettiği 5. maddesinde şöyle denilmektedir: “Bedenen-zihnen ve sosyal özürlü olan çocuklara durumlarının gereğine uygun özel muamele yapılmalı, özel eğitim ve bakım sağlanmalıdır.....

UNUTMA

“KULLANMADIĞINIZ HAK SİZE AİT DEĞİLDİR.”

ENGELLİLERİN ASKERLİK İŞLEMLERİ

Engelli bireyler engelli olduklarını bildirmediikleri sürece asker kaçağı olarak görünürler.Bu nedenle engelli bireyler gerekli muayenelerini olup ,askerlik yapamaz belgesini almaları gereklidir.Engelli bireylerin muayenesi ,öncelikle askerlik şubesinin bulunduğu yerde aile hekimi varsa aile hekimi tarafından ,yoksa en yakın resmi sivil sağlık kuruluşunda gerekli muayene yapılır.Eğer birey hakkında karar verilemiyor sa askeri hastaneye sevk edilir.Bu yapılan muayeneler için herhangi bir ücret alınmaz.

Yoklama yapılan engelli bireyler ,askerliğe elverişli olanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olmak üzere iki şekilde gruplandırılır.

Yoklama için gerekli belgeler:

- *Kimlik cüzdanı
- *Sınıflandırmaya esas bilgi formu,
- *Fotoğraflı yoklama belgesi
- *Sağlık raporu ,epikriz,tıbbi belgeler

ENGELLİLERİN EĞİTİM HAKKI

5378 Sayılı engelliler kanununa göre 'hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez'.

Engelli çocuklara ,gençlere,yetişkinlere ,özel durumları ve farklılıkları göz önüne alınarak ,bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkanı sağlanır.

ENGELLİLERE YÖNELİK MESLEK EDİNDİRME KURLARI

Türkiye iş kurumu ve meb çıraklık yaygın eğitim genel müdürlüğü ,belediyeler engellilere yönelik meslek edindirme kursları düzenlemektedirler. 2005 yılında çıkarılan Engelliler hakkında kanun ile resmi olarak kabul edilmiştir.

-ULUSAL İŞARET DİLİ

İşaret dili ile farklı uygulamalardan kaynaklı karışıklığın önlenmesi için ülke genelinde Türk İşaret Dili Sisteminin tek bir dil olarak yayılması ve Türk Dil Kurumu öncülüğünde Türk işaret dili sistemi oluşturulmuştur.

ENGELLİ MAAŞINDAN KİMLER FAYDALANABİLİR

- *Herhangi bir işte çalışmamak,
- *TC. vatandaşı olmak,
- *SGK ya tabii olmamak,
- *Nafaka almayan alacak durumda olmayan,
- *Aile bireylerinin gelirler toplamı fertlere bölündüğünde kişi başına düşen gelir bir aylık asgari ücretin 1/3 ünden az olmaması

Ayrıca kendisine bakmakla yükümlü yakını olmayan engelliler engelli maaşı için gerekli şartları taşıyor kabul edilir.

ENGELLİ MAAŞI İÇİN GEREKLİ BELGELER

- *Nüfus cüzdanı örneği (muhtardan tasdikli)
 - *Üç adet vesikalık fotoğraf
 - *Yazılacak dilekçe ile
- Aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğüne başvuru yapılır.

ENGELLİ MAAŞLARI ÖDEME GÜNLERİ

Doğum tarihinin :

- *son rakamı 0 ve 5 olanlar her dönemin 5. Günü
- *son rakamı 1 ve 6 olanlar her dönemin 6. Günü
- *son rakamı 2 ve 7 olanlar her dönemin 7. Günü
- *son rakamı 3 ve 8 olanlar her dönemin 8. Günü
- *son rakamı 4 ve 9 olanlar her dönemin 9. Günü

UNUTMA

ERİŞEMİYORSANIZ ;

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜNÜN

İZLEME DENETLEME KOMİSYONLARINA BAŞVURU YAPABİLİRSİNİZ.

ENGELLİ MAAŞLARI HANGİ ŞARTLAR ALTINDA KESİLİR

- *Hak sahibinin ölümü,
- *TC vatandaşlığından çıkarılma,
- *Muhtaçlığın ortadan kalkması (toplam aylık gelirin kişi başına düşen miktarının net asgari ücretin 1/3 nün üzerine çıkması durumu)
- *Gerçek ya da tüzel kişiler tarafından bakım altına alınması,
- *Engel oranının %40 altına düşmesi,
- *18 yaşından küçük olduğu için velisi ile arası nda ki bakım ilişkisinin olmadığı belirlenmesi
- *Evlilik dolayısıyla muhtaçlık durumundan çıkması,

ENGELLİ MAAŞLARI KESİLENLER NEREYE BAŞVURABİLİRLER

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına başvuruda bulunup tekrar maaş bağlanılmasını sağlayabilirler.

EVDE BAKIM PARASI

- *Engelli sağlık raporlarında ‘ağır engelli ‘ibaresinin olması,
- *Engelli bireyin başkasının yardımı olmadan hayatının devam ettiremeyecek durumda bakıma muhtaç olması ve heyet raporuyla bu durumun tespit edilmiş olması,
- *Gelirlerinin toplamının 2/3 ünden daha az olduğu gelir testi raporu ile tespit edilmiş olması gereklidir.

SOSYAL GÜVENCESİ OLAN ENGELLİLERİN SAĞLIK GİDERLERİ

Bireylerin tedavi, muayene, ilaç tetkik, ortez ve protez ihtiyaçları bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumu tarafından katkı payı alınarak karşılanmaktadır.

UNUTMA

AYRIMCILIĞA UĞRADIĞINIZDA HAK ARAMA MEKANİZMALARINI KULLANIN.

HASTA ALT BEZİ

Mesane ve rektum kontrolünün olmadığı (çocuklar için iki yaşını tamamlamış olma şartı ile) hasta alt bezi kullanılması gerektiğinin, belirtildiği doktor raporu ile hasta alt bezi ne ait faturalar birer aylık dönemler de SGK tarafından ödenir.

ENGELLİ ÇALIŞTIRMA ZORUNLULUĞU

İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör iş yerlerinde %3 engelli, kamu iş yerlerinde ise %4 engelli ve %2 eski hükümlü bireyi beden ve ruhsal durumlarına uygun işlerde çalıştırmak zorundadırlar.

İşyerlerine engelli çalıştırmaları için zorunlulukların yanında teşvikler de bulunmaktadır. Mevzuatta belirtilen engelli sayısından fazla engelli istihdam eden veya engel durumu %80 den fazla engeli olan bireyleri istihdam eden işverenler ödedikleri sigorta primlerinin %50 si hazine tarafından ödenir.

ENGELLİ İSTİHDAM ETMEYEN İŞYERLERİNDEN TOPLANAN CEZALAR

İşverenlerden toplanan ceza paraları engellilerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurmak isteyen engelli bireyler için ve engellileri ilgilendiren çalışmalar için kullanılır.

KENDİ İŞ YERİNİ KURMAK İSTEYEN ENGELLİLER

KOSGEB kendi iş yerini kurmak isteyen engelli bireyler için işletme

kuruluş desteği vermektedir. İşletmenin kurulduğu tarihten itibaren 12 ay içinde satın alınan ofis donanımları teçhizat, makine ofis donanımı ve yazılım gibi harcamalar için geri ödemesiz 15.000 bin tl ile 3000 bin tl arasında destek verilmektedir.

CEP TELEFONLARI VE İNTERNET İNDİRİMLERİ

Cep telefonu operatörleri engellilere özel indirimli tarifeler ve 2012 Şubat ayından itibaren internet ücretlerinde %40 üzeri bulunan engellilere %25 indirim sağlanmaktadır.

BELEDİYELERDEN ENGELLİLERE SU İNDİRİMİ

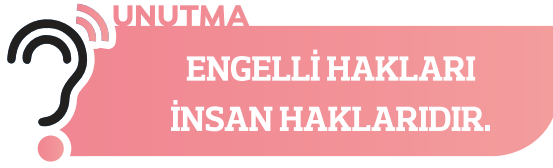
Yerel yönetimler engellilere %30 oranında su indirimi yapmak zorundadırlar.

ENGELLİLİK DURUMUNA GÖRE YER DEĞİŞİKLİĞİ

Engelli raporu en az %40 olan devlet memurları ile ağır engelli raporlu eşi veya bakmakla yükümlü olduğu birinci derece akrabaları bulunan memurlar engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelerle dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabilir.

ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ANNELERE YARI ZAMANLI ÇALIŞMA HAKKI

10 Şubat 2016 /6663 sayılı engelli çocuğu olan anneler için doğumdan sonra 12 ayı geçmemiş olması şartı ile 12 ay yarı zamanlı çalışma hakkı getirilmiştir. Yarı zamanlı çalışma tam maaşlıdır. Çocuğun ilköğretim çağına dek yarı zamanlı çalışma (maaş ve özlük hakların yarısı karşılığında talep edilmektedir. Buna göre engelli çocuğu olan anne 12 ay boyunca tam maaş olarak yarı zamanlı çalışabilecek, 12 ayın devamında ise ilköğretim yaşına dek yarı maaşla yarı zamanlı çalışabilecek.

Şiddete Hayır Diyin ve
Hakkınızı Arayın.

ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ANNELERE ERKEN EMEKLİLİK

5510 sayılı kanun ile engelli çocuğu bulunan kadınların 01.10.2008 tarihinden sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklenmesi, eklenen süre ile erken emekliliğe olanak sağlamıştır.

EMLAK VERGİSİ MUAFİYETİ

200 m² yi geçmeyen ve tek konutu olan (meskende hissesi olabilir ya da meskenin sahibi olabilir) engelli bireyler emlak vergisin den muaftır. Bu haktan faydalanmak isteyen engelli bireyler sağlık raporları ile buldukları belediyelere başvurabilirler. Yazlık ya da kışlık olarak kullanılan konutlar emlak vergisi istisnası kapsamı dışındadır.

ENGELLİLER İÇİN HAK ARAMA YOLLARI

Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK)/Ombudsmanlık

0312 465 22 00

www.ombudsman.gov.tr

iletisim@ombudsman.gov.tr

Anayasa Mahkemesi (AYM)

0312 463 73 00

bilgi@anayasa.gov.tr

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi(AİHM)

Cour europeenne des droits de l'homme Conseil de l'Europe
67075 Starsbourg Cedex France

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK)

0312 422 78 00

tihek.gov.tr /basbakanlik@tihek.gov.tr

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Komitesine Bireysel Başvuru detaylı bilgi için; www.esithaklar.org/bm-bireyselbasvurukilavuzu

ADLİ YARDIM DESTEĞİ

Gereken yargılama veya takip giderlerini kısmen veya takip giderlerini ödeme gücü olmayanlara baroların verdiği ücretsiz hukuki destek içerir.

- *Muhtardan alınacak gelir durumu belgesi,
- *İkametgâh belgesi,
- *Kimlik fotokopisi,
- *Dava için gerekli belgesi

ENGELLİ KİMLİK KARTI

Engelli kimlik kartları Aile çalışma ve sosyal hizmetler bakanlığına bağlı il sosyal hizmetler müdürlükleri tarafından verilir. Gerekli belgeler; sağlık raporu aslı, fotokopisi, 2 adet resim, nüfus kağıdı fotokopisi

MÜZE ve ÖREN YERLERİNDE İNDİRİM

Engelli bireylere müze ve ören yerlerine giriş ücretsizdir. Özel işletilen müze ve tarihi yerlerde indirim hakkı işletmenin insiyatifindedir.

ENGELLİ ARAÇ PARK YERİ YAPTIRILMASI

ÖTV indirimli aracı olanlar yaşadıkları yerin belediyesine müracaat ederek evlerine yakın yerde kendilerine ait engelli araç park yeri yapılmasını sağlayabilirler. Dilekçe ile birlikte engelli sağlık raporu, araç ruhsatı ve nüfus kağıdı ile başvurulmalıdır. Engelliler için ayrılmış park yeri işgali halinde para cezası iki kat artırılır.

ENGELLİLERİN OTURDUĞU KONUTTA DEĞİŞİKLİK YAPMA HAKKI

Engelli bireylerin oturdukları konutlarda ve evlerde yönetmelik gereği engellilere uygun düzenlemeler yaptırılabilir. Engellilerin yaşamı için zorunluluk göstermesi halinde proje tadili kat maliklerinin en geç üç ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karara bağlanır.

ENGELLİLERE SAĞLANAN İNDİRİMLERDEN KİMLER FAYDALANIR

Gelir vergisi kanunu na göre engellilik indiriminden aşağıda ki uygunluğu taşıyanlar faydalanabilir.

- *Engelli ücretli
- *Engelli serbest meslek erbabı
- *Basit usulde vergilendirilen engelliler

*Engelli Ücretli

*Bakmakla yükümlü olduğu engelli bulunan ücretli

ÖTV MUAFİYETİ NEDİR

Motor silindir hacmi belirlenmiş olan araçların engelliler tarafından özel tüketim vergisi ödenmeden alınmasıdır.%90 engel durumu olan engelliler tarafından kullanılmak şartı ile özel terti-batlı araçlar özel tüketim vergisinden muafıtır.Alinacak araçların aşığında ki şartları taşıması gerekmektedir.

*ÖTV ve her türlü vergiler dahil bedeli 200.000 tl yi aşanlar hariç olmak üzere,

*87.04 motor silindir hacmi 2.800 cm³ ü aşanlar hariç,

*Yarış arabaları ve arazi taşıtları hariç,

THY' nin ENGELLİLERE İNDİRİMLERİ

THY %40 ve üzeri oranda engelli yolculardan tüm iç ve dış hatlar-da %25 indirim sağlamakta.'Refekatçi ile seyahat indirimlidir'iba-resi bulunan doktor raporlarında engelli yolcu ve refekatçisi de %25 indirimden faydalanır.

ENGELLİLERİN PASAPORT İŞLEMLERİ

Makine ya bağılı yada başkasının yardımı olmadan pasaport birimlerine gelemeyecek bireyler için tüm belgeler ve müracaatları için görevlendirilmiş bir memur tarafından işlemler gerçekleştir.

İŞÇİ STATÜSÜNDE ENGELLİ PERSONEL İSTİHDAMI

*Engelli işçi alımları İŞKUR aracılığı ile yapılmaktadır.

*Engellilerin kamuda işçi olarak çalışabilmeleri için EKPS S sınavlarına girmeleri zorunluluğı vardır.

*Engelli işçi, alımları için İŞKUR il müdürlüklerine kayıt yaptırmak gereklidir.

*Engellilerin işçi olarak alınması için herhangi bir taban puan şartı aranmamaktadır.

KURA SONUCUNA GÖRE KADROLARA YERLEŞTİRME VE ATAMA

*Engelli adaylar tercihlerine göre noter huzurunda gerçekleşen kura ile ilan edilen kadrolara yerleştirilir.

*Yerleştirilen adaylar atanmak için istenilen belgeler ile birlikte belirtilen süre içerisinde ilgili kuruma başvuruda bulunur. Belgeleri tam olan adayın atanması ilgili kurumca yapılır.

ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ÇALIŞANLARIN HAKLARI

Kamu kuruluşlarında çalışan engelli çocuğu olan anne babalara nöbet ve fazla mesai muafiyeti vardır.'Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli engelli sağlık raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumda ki personele ; engelli aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanır ve personel mesai dışında ki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulur.

TOKİ KONUTLARINDA SAĞLANAN KOLAYLIKLAR

TOKİ projelerin de engellilere %5 lik bir kontenjan ayırır ve öncelik tanır.

Başvuru için hane gelirinin en fazla 2.600 tl olduğunu kanıtlayan belge ve Engelli bireyler kimlik kartlarının fotokopisi,sağlık raporu(en az %40 engelli olduğuna dair belge) ile başvuru yapılır.

UNUTMA

“ŞİDDETE HAYIR DİYİN VE
HAKKINIZI ARAYIN.”

ENGELLİ PARK YERİNE PARK EDEN ARAÇLAR

Yasaklara aykırı park edilen araçlar, trafik zabıtasınca kandırılabilir, masraflar ödenmeden araç teslim edilmez.

*Özürllülere ayrılmış yere park etme cezası

*Engelli yerine park cezası

190,00 TL (Peşin 142,50 TL)

Ceza Puanı (Sürücüler için) 15 ceza puanı sürücülere uygulanır.

MALULÜK AYLIĞI BAĞLAMASI İÇİN NEREYE VE NASIL BAŞVURULUR?

Sigortalı veya sigortalının işveren, maluliyet durumunun tespiti için sigortalının bağlı bulunduğu sosyal güvenlik müdürlüğüne veya en yakın sosyal güvenlik il müdürlüğüne ya da sosyal güvenlik merkezine yazılı olarak başvurmalıdır.

Kişi yazılı olarak başvurunun yetkili sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevkini yaptıracaktır. Bu sağlık kurullarınca düzenlenen raporun incelenmesi sonucu Kurum Sağlık Kurulu, sigortalının maluliyet şartlarını taşıyıp taşımadığına karar vermektedir.

BAĞKUR ÖZÜRLÜ EMEKLİLİK

Bağ-kur (4/B) sigortalılarından özürlü-engelli olduğu için SSK'lılar gibi erken emekli olamayanlara da artık 5510 sayılı Kanun ile ilk defa erken emeklilik hakkı getirildi. Uygulamaya göre, ilk defa sigortalı olduğu tarihten önce malul (yüzde 60 ve fazlası) olduğu için malullük aylığı bağlanmayanlar, çalışma gücü kaybı yüzde 40 ile yüzde 59 arasında olanlar 1 ekim 2008 tarihinden sonra tahsis talebinde bulunmaları durumunda aşağıdaki şartlarda 4/b sigortalılığı kapsamına konulan özürlü emekliliğinden aşağıdaki tablodaki şartlarla yararlanabilecekler.

Bağ-Kur'lular Çalışma Gücünde Kayıp Oranı

%60 ve daha çok olanlar 15 yıl, 3 bin 960 gün 16 yıl,	%50 -%59 arası olanlar 4 bin 320 gün 18 yıl	%40-%49 arası olanlar 4 bin 680 gün
--	--	---

SGK İŞİTME CİHAZI İÇİN YAPILACAK ÖDEME MİKTARLARI

01 Temmuz 2017

18 Yaş ve Üzeri _____	Emekli : 675 TL
	Çalışan : 600 TL
18 Yaş Altı	
0-4 Yaş _____	Emekli : 1.215 TL
	Çalışan : 1.080 TL
5-12 Yaş _____	Emekli : 1.080 TL
	Çalışan : 960 TL
13-18 Yaş _____	Emekli : 1.012,50 TL
	Çalışan : 900 TL

ENGELLİ SPORCULAR

Engelli gençler için Paralimpik ve Deafolimpik Oyunları, Dünya Özel Olimpiyat Oyunları'nda ilk üç dereceyi alanlara milli sporcularla olduğu gibi özel bir puan verilecek. Bu gençler de özel yetenek sınavlarına girmeyecek ve yerleştirmelerini ÖSYM yapacaktır. YGS olmadan Yüksek Öğrenime yerleşme hakkı verilmiştir.

SAĞLIK RAPORU ALIMI ÜCRETİ

Engelli sağlık rapor alımı Sağlık Bakanlığına bağlı Devlet Hastaneleri dâhil tüm hastanelerde ücretlendirilmiştir. Rapor esnasında yapılan her türlü işlem, test vb. ücretlidir.

GÖRME ENGELLİLER VE İMZA İŞLEMİ

“Görme engellilerin imzalarını el yazısı ile atmaları yeterlidir.” Böylelikle görme engellilerin imza gerektiren işlemleri yanlarında şahit olmaksızın yapamamalarına dair 818 sayılı Borçlar Kanununda yer alan ve 5378 sayılı Engelliler Kanunu ile yürürlükten kaldırılan düzenlemenin, görme engelliler bakımında uygulamasının devamı sağlanmış olacaktır.

MESLEK EDİNDİRME HAKKI

Halk eğitim merkezleri, Türkiye İş Kurumu, KOSGEB gibi kamu kurumlarında engellilere özel meslek edindirme kursları açılmakta, bu kursları bitiren engellilere iş yerleştirmelere öncelik tanınır.

SÜRÜCÜ EHLİYETİ NASIL ALINIR?

H sınıfı sürücü belgesi kaldırılıp A veya B sınıfı sürücü belgesine dönüşmüştür. Özel hareket ettirici tertibat ile araç kullananlar yeni sistemde üzerine şerh düşülmüş A veya B sınıfı sürücü belgesi alacaklardır. Anlaşılması kolay olması için yukarıda H sınıfı ibaresi

kullanılmıştır. Yani 01.01.2016 tarihinden sonra özel tertibatlı araç kullanan engelli bireylere de artık "H" sınıfı ehliyet değil kullandığı araca göre A veya B sınıfı sürücü belgesi verilecektir.

KURUM BAKIMI

Engelli bireyin ikametgahının bulunduğu yerdeki Aile ve Sosyal Politikalar ile Müdürlüğü'ne, veya varsa İlçe Müdürlüklerine başvurulması yerlerde ise Kaymakamlıklara başvuru yapılabilir.

ENGELLİ MAAŞI KESİLENLER

Engelli bireyler Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına başvurularak kriterlerin uygun olması halinde maaş yeniden bağlatılabilir.

YURTDIŞINDA YAŞAYAN TÜRK VATANDAŞLARI YAŞADIKLARI ÜLKEDE DÜZENLENEN ENGELLİ SAĞLIK RAPORU İLE ENGELLİ KİMLİK KARTI ALABİLİR Mİ?

Yabancı ülkede yaşayan Türk vatandaşlarımızın yaşadığı ülke makamlarınca verilmiş olan engelli sağlık kurulu raporu Türkiye'de geçerli değildir. Engelli kimlik kartı almak üzere, mevzuat gereği yetkili hastanelere müracaat ederek yeniden engelli sağlık kurulu raporu almaları gerekmektedir.

ŞİDDETE MARUZ KALDIĞINIZDA BAŞVURABİLECEĞİNİZ YERLER, ARAYABİLECEĞİNİZ NUMARALAR

- *Polis Merkezleri, Jandarma Karakolları
- *Sağlık Kuruluşları
- *Cumhuriyet Savcılığı
- *Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri/ŞÖNİM

UNUTMA

**ENGELLİ KİŞİLERİN HAKLARINA İLİŞKİN TEMEL
DÜZENLEMELER ANAYASA VE 5378 SAYILI ENGELLİLER
KANUNUN DA YER ALMAKTADIR.**

- *Aile,Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
- *Belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri
- *Baroların Adli Yardım Büroları
- *Polis / 155
- *Jandarmanın / 156
- *Sosyal Destek Hattı / 183
- *Aile İçi Şiddet Acil Yardım
Hattı/0212.656.96.96-0549.659.96.96

KOKLEAR İMPLANT AMELİYATLARI VE SON DEĞİŞİKLİKLER

*Ameliyatlar 3. Basamak hastanelerin de yani odyoloji bölümü olan ve ameliyatları yapabilecek doktorun olduğu üniversite hastanelerin de ve vakıf üniversitelerinin bir kısmında yapılmaktadır.

*Son yapılan değişikliklerle tek kulak ve bileteral ameliyatlar için fark ücreti istenmektedir.Ayrıca farklı üniversite hastanelerinde farklı modellerde takılmaya başlanmıştır.

*Sağlık uygulama tebligatına(SUT) göre ameliyat yapan firma son teknoloji cihazını vermek zorunluluğu vardır.

*2019 Yılında yapılan ihale sonucunda MEDEL –MEDERS firması ameliyatları yapmaktadır.

*Farklı marka ya ait koklear implant ameliyatı olmak isteyen hastalar DMO (Devlet Malzeme Ofisinin belirlediği fiyatın üstüne ekstradan ödeme yapıp ameliyat olabilir.

ENGELLİLERİN SPOR YAPMASI VE SPORUN YAYGINLAŞTIRILMASI

5378 sayılı engelliler kanununun 33 .maddesine göre;Engelli bireylerin spor yapmalarını kolaylaştırmak ve yaygınlaştırılmasını sağlamak amaçlı spor tesislerinin erişilebilir olması, destekleyici teknolojiler geliştirmek ,gerekli alt yapıyı sağlamakla yükümlüdür.

Gençlik ve spor genel müdürlüklerine bağlı federasyon ve il müdürlüklerince gerçekleştirilen spor faaliyetlerine girişte ücret alınmaması veya indirimli tarife uygulanması vardır.

ENGELLİ KİŞİLERİN NOTER İŞLEMLERİNDE YAPILAN DÜZENLEMELER

İşitme ,konuşma veya görme engelli olduğu anlaşılan bireylerin işlemlerinde bireyin isteğine bağlı kalınarak iki tanık huzurunda yapılabilir..işitme ve konuşma engelli bireylerin yazı ile iletişim imkanının bulunmaması halinde iki tanık ve yeminli tercümen bulundurulur.Engelli bireyin yasal haklarını isteğine ve taleplerine göre kullanmalarını sağlayan yapı esas alınmıştır.

ERİŞİLEBİLİRLİK YASASI NEDİR?

7 Temmuz 2015 te yürürlüğe giren 5378 nolu kanun ile yol ,kaldırım,kamuya açık binalar,spor alanları,yeşil alanlar,sosyal ve kültürel yapılar,büyükşehir belediyeleri ,toplu taşıma araçları ,halka açık hizmet veren her türlü yapıların 8 yıl içinde erişilebilir hale gelmesi zorunluluğu için çıkarılmış yasaların toplamıdır.Erişilebilirliğin izlenmesi ,denetimi görevi Aile , çalışma ve sosyal politikalar il müdürlüklerinin görevidir.

İŞARET DİLİ TERCÜMANI BULUNDURULMASI ZORUNLU DURUMLAR

Sanık ya da mağdur derdini anlatabilecek ölçüde sözlü iletişim

kuramıyorsa mahkeme tarafından atanan işaret dili tercümanı desteği ile iddia ve savunmaya ilişkin önemli çeviriler yapıp, anlayabileceği şekilde anlatılır. İşaret dili tercümanı hâkim veya cumhuriyet başsavcısı tarafından atanır.

VESAYET ALTINDA BULUNAN ZİHİNSEL ENGELLİLERİN OY KULLANMASI

Ülkemiz de kanunlar gereği zihinsel engelli bireylerin oy kullanmaması, yani kısıtlı sayılabilmeleri için vesayet altında olmaları gerekiyor.2009 yılında sözleşmeye taraf olan ülkemizde halen bu konuda atılmış bir adım bulunmamaktadır. BM /Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi 29. Madde engelli bireylerin siyasal yaşam hakkına değinir. Ayrıca engelli bireylerin hukuki ehliyetinin kamusal ve siyasi yaşamda tanınması önemine vurgu yapar, zihinsel engelli bireylerin vesayet altında oldukları için oy kullanamamaları ayrımcılık ve haklarından mahrum edilmesidir.

ENGELLİ SEÇMENLER

Seçim kurulları seçimlerde oy kullanacak engelliler için oy kullanma alanlarını engellilere uygun hale getirmekle yükümlüdürler. Oy kullanma sırasında engellilere öncelik hakkı tanınır. Seyyar sandık uygulaması da engelliler ve yatalak hastalar için uygulamaya başlanmıştır.

BANKACILIK HİZMETLERİNİN ERİŞEBİLİRLİĞİ

Engelliler engel durumuna ilişkin bilgi bankada mevcutsa ,bakiye sorgulamak,para çekmek,para yatırmak,kredi kartı borcu sorgulamak ve kredi kartı borcu ödemek için yurt içinde kurulu tüm ATM leri herhangi bir ek masraf ve ücrete tabii olmadan kullanır.Tüm banka işlemlerinin hem banka kartı hem de kredi kartı kullanılarak gerçekleştirilebilmesine yönelik gerekli altyapı sunulmalıdır.

UNUTMA

**ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN
ULAŞIMLARI MEB TARAFINDAN ÜCRETSİZ SAĞLANIR**

EKPSS(ENGELLİ KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI)

Engel oranının %40 veya üzerinde çalışabilir olduğunu sağlık raporu ile belgeleyenler sınav ve kuraya girmeye hak kazanırlar.

SONRADAN ENGELLİ OLANLAR

Sonradan engelli olup engelli sağlık kurul raporunu kurumlarına veren memurların kurumları tarafından Devlet Personel Başkanlığının sitesinde ki ' DPB e-uygulama 'ya kayıt edilmesi,Engelli sağlık raporunu kuruma bildirmek zorunludur. Sözleşmeli çalışanlar ,engelli raporu aldıklarında engelliliğe bağlı işverenlerce sözleşme feshi yapılamayacağını bilmelilerdir.

ÖZEL EĞİTİM HAKKI

Engelli raporuyla özel eğitim alması gerektiği belirtilen engelli bireyler için(engel oranı en az %20 olması şartı ile) RAM /Rehberlik araştırma merkezlerinin değerlendirmesi sonucu özel eğitim hakkından faydalanılır.

ENGELLİ ARAÇ İÇİN PARK YERİ YAPILMASI TALEBİ

ÖTV indirimli aracı olanlar yaşadıkları yerin yerel yönetimlerine başvuru yaparak evlerine yakın yerde kendilerine ait engelli araç park yeri i yapılmasını talep edebilirler. Dilekçe ile birlikte engelli sağlık raporu ,araç ruhsatı ve kimlik ile başvuru yapılır.

GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ

%40 üzerinde olanlar, bakmakla yükümlü olduğu eş, çocuk,anne ve babası engelli olan çalışanlar, serbest çalışanlar ve isteğe

bağlı çalışanlar dahil vergi dairelerine başvuruda bulunarak vergi indirim hakkını kullanabilirler. Emeklilik döneminde serbest çalışanlar bu haktan yararlanır. Engelli yakınından dolayı gelir vergisi indirimi hakkı kullananların ,engelli yakınları çalışmaya başladığın da ilgili vergi dairesine 'bu hakkın çalışan birey üzerine geçmesi için' bildirimde bulunmaları zorunludur.

İŞİTME CİHAZLARI İÇİN E-REÇETE /E-RAPOR

İşitme cihazları için e-fatura e-rapor uygulaması 1 Mayıs 2019 tarihi itibari ile başladı. Elektronik ortamda düzenlenen reçete ile satış merkezine yapılan başvurular da hastanın TC kimlik numarası ve e-reçete ile giriş yapılır.

6284 SAYILI KANUN

Ailenin korunması ve Kadına karşı şiddetin önlenmesine dair çıkarılan kanundur.

*Bekar , evli ,boşanmış,engelli ,nikahlı ,yada nikahsız olmanız kanunun uygulanması için fark etmez. Aynı çatının altında yaşayanlar kanunun koruması altındadır.

*Kanun çocukları, aile bireylerini de korur.

ALO 183 DESTEK HATTI

-Alo 183 Hattına işaret dili bilen personel görevlendirilerek, işitme ve konuşma engelli bireylerle, 3G uyumlu telefonlar ile hafta içi 08:00 – 24:00 saatleri arasında, Cumartesi günleri ise 08:00 - 17:00 saatleri arasında 0 549 381 0 183 nolu hat üzerinden görüntülü görüşme yapılabilmektedir.

UNUTMA

Tapu, karakol gibi kamu kurumlarında işaret dili tercümanı ihtiyacı olursa Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinden işaret dili tercümanı talep etme hakkınız var.

ÜNİVERSİTEYE GİRECEK VE ÜNİVERSİTEDE OKUMAKTA OLAN ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN HAKLARI YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ENGELLİLER DANIŞMA VE KOORDİNASYON YÖNETMELİĞİ

*Engelli üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için engelli öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engellilere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak.

*Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak.

*Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; engelli öğrencinin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak.

KOSGEB ENGELLİ DESTEĞİ

Geri alınmaz, hibe şeklindedir. Toplam üst limiti 50.000 TL'dir.

*KOSGEB engelli kredisi (Sabit yatırım desteği) : 2 yıl sonra geri alınmaya başlanır. 2 yıldan sonra 24 ay içinde 3 ayda bir 8 eşit taksitte geri alınır. Sıfır faizlidir. Sadece ama sadece yeni makine-teçhizat alımı için verilir. Başka bir gider için kullanılamaz. Banka teminatı veya KGF kefalet mektubu şartı aranır.

*KOSGEB'den hem engelli desteği hem de engelli kredisi almak mümkündür. Ancak, her ikisi için de önce harcamaları sizin yapmanız gerekmektedir. KOSGEB destek ödemeleri, ibraz edeceğiniz fatura ve banka dekontu ile yapılır.

UNUTMA

**ADLI YARDIM İHTİYACINIZ VARSA ŞAHSEN BAŞVURU
YAPARAK YA DA 444 26 18 NUMARALI
Alo Baro HATTINI ARAYABİLİRSİNİZ.**

Bu desteği ve krediyi almak için şartlar şu şekildedir:

- Son 1 yıl içinde, açacağınız işletmenin faaliyet kolunda işletme açılmamış olması gerekir. Yani eğer market açacaksınız, son 1 yıl içinde adınıza kayıtlı bir market işletmesinin olmaması gerekir.
- Açacağınız işletmenin faaliyet kolunun KOSGEB desteklenen sektörlerden birisi olması gerekir. Tarım, hayvancılık, sağlık, eğitim gibi faaliyet alanlarını KOSGEB desteklemez.
- İşletme açmadan önce KOSGEB girişimcilik sertifikası almanız, sonrasında ise işletmenizi kurduktan sonra iş planı ile KOSGEB'e başvuru yapmanız ve başvurunuzun KOSGEB tarafından onaylanması gerekir.

TCK. MADDE 122**5237 S.İ Türk Ceza Kanunu MADDE 122 Nefret ve Ayrımcılık**

(Değişik madde ve başlığı: 6529 - 2.3.2014 / m.15) (1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle;

- a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,
- b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını,
- c) Bir kişinin işe alınmasını,
- d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını, engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

GELİR VERGİSİ İNDİRİMİ

%40 üzerinde olanlar, bakmakla yükümlü olduğu eş, çocuk, anne ve babası engelli olan çalışanlar, serbest çalışanlar ve isteğe bağlı çalışanlar dahil vergi dairelerine başvuruda bulunarak vergi indirim hakkını kullanabilirler. Emeklilik döneminde serbest çalışanlar bu haktan yararlanır. Engelli yakınından dolayı gelir vergisi indirim hakkı kullananların, engelli yakınları çalışmaya başladığında ilgili vergi dairesine 'bu hakkın çalışan birey üzerine geçmesi için' bildirimde bulunmaları zorunludur.

KREDİ YURTLAR KURUMU (KYK) ENGELLİ HAKLARI

Kredi Yurtlar Kurumu tarafından %40 ve üzeri engeli bulunan engellilere burs ve yurt başvurularında öncelik tanınmaktadır. Kredi Yurtlar Kurumu'nun son yapılan modern binaları engellilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak dizayn edilmektedir. Öğrenim ve katkı kredilerinin geri ödenmesinde "çalışamaz" ibareli raporu bulunan engellilerin borçları tamamen silinmekte, diğer engellilerde ise alınan öğrenim ve katkı kredisinin üzerine Toptan Eşya Fiyat Endeksi'ne (TEFE) göre eklenen faizin %50'si indirilmektedir.

MEB VE ÖSYM SINAVLARINDA ENGELLİLER İÇİN SAĞLANAN KOLAYLIKLAR

Üniversite giriş sınavları, E-KPSS gibi sınavlarda engelli öğrenciler için uygun ortam oluşturulmakta, sınava giren kişinin engel türüne göre soru kitapçıkları düzenlenmektedir. Engelli bireyin sınavı rahat bir şekilde geçirebilmesi her türlü ek tedbir alınmaktadır. Örneğin görme engelliler için Braille Alfabeti ile yazılmış soru kitapçıkları ve 30 dakika ek süre verilmekte, ortopedik engeli olan öğrenciler için asansörlü binalar tahsis edilmekte ya da sınava zemin katta girmesi sağlanmaktadır. Üniversiteye giriş sınavlarında engelli öğrenciler "özel tür" olarak değerlendirilip engelli öğrencilere ek puan verilmektedir.

KAYNAKLAR:

www.sosyalyardimlar.net

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, <https://eyh.aile.gov.tr/>

BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme

www.mevzuat.gov.tr

UNUTMA

**MADDİ DURUMUNUZ UYGUN DEĞİLSE
İL BAROLARINDA ADLİ YARDIM TALEBİNDE
BULUNABİLİRSİNİZ.**

VİED
VAN İŞİTME ENGELLİLER VE AİLELERİ DERNEĞİ

Hafiziye Mah. Kazım Karabekir Cad. 150 /A Kat: 4 No: 30 İpekyolu/VAN
www.vanisitmeengellilerdernegi.org
e-posta: vied-vied@hotmail.com

VİED ENGELLİ DANIŞMA HATTI
Tel: 0542 819 99 56
sms-watsapp tan da ulaşabilirsiniz.

 /sessizeller

 /Van İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği

 /sessizellerr

 /Van İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği

Derneğimize birebir görüşmek, e-mail, telefon, sms yada sosyal medya hesapları üzerinden ulaşabilirsiniz.

İED
İŞİTME ENGELLİLER VE AİLELERİ DERNEĞİ

Zuhuratbaba Mahallesi Gençler Cad. No: 26 Daire: 5 Bakırköy / İSTANBUL
www.ied.org.tr
www.facebook.com/isitmedernek

İLETİŞİM:
Tel: 0538 224 40 83

Avrupa Birliği İnsani Yardım
Kurumu tarafından ortak
finanse edilmektedir

alman
işbirliği
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ENGELLİLER İÇİN SOSYAL HAK REHBERİ

VAN İŞİTME ENGELLİLER VE AİLELERİ DERNEĞİ
(VİED)

CLIP2

TOPLUM TEMELLİ YEREL
İNİŞİYATİFLER PROJESİ